

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 511

van **EMMILY TALPE**

datum: 30 maart 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) - Prospectie nieuwe markten

Net als de voorgaande jaren, lees ik in het Jaarprogramma 2023 van VLAM, meer bepaald op pagina 11, dat zij intensief mogelijkheden zullen onderzoeken voor de prospectie van nieuwe markten in Azië, Afrika en Noord- en Zuid-Amerika.

1. Wat hebben die inspanningen de afgelopen jaren, meer bepaald sinds het ontstaan van het Russische embargo, concreet opgebracht? Welke markten werden geopend en hoeveel bedraagt de import van Vlaamse producten daar? Graag een overzicht.
2. Hoeveel van de verloren hoeveelheid export van onze appels en peren naar Rusland werd gecompenseerd door een verhoogde export naar nieuwe afzetmarkten? Graag een overzicht van de export naar nieuwe landen, met telkens de tonnage per jaar.
3. Een gelijkaardige vraag geldt voor de inspanningen van het Belgian Meat Office voor de prospectie van markten voor ons runds- en varkensvlees.

Wat levert de prospectie van nieuwe markten concreet op?

4. a) Wat maakt enkele Afrikaanse markten zo interessant voor onze producten? Is de koopkracht er voldoende hoog om onze producten te kunnen aanschaffen?
b) Welke concrete export wordt naar Afrikaanse landen gerealiseerd? Graag een overzicht per land, met vermelding van de producten.
5. Er lopen nog EU-gecofinancierde promotieprogramma's voor varkensvlees in een aantal Aziatische landen, waaronder China en Taiwan.
a) Wordt daar effectief promotie gevoerd als die markten tot vandaag worden afgesloten voor ons Belgisch varkensvlees?
b) België heeft al geruime tijd een AVP-vrije status (AVP: Afrikaanse varkenspest), maar het is bekend dat China de grenzen dichthoudt om politieke redenen. Op p. 34 lees ik bovenaan wel dat het Belgian Meat Office zich samen met de federale overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, Flanders Investment & Trade (FIT) en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) inspannt om die resterende embargo's op te heffen.

Welke concrete inspanningen worden dan gedaan door BMO, als men op voorhand weet dat de Chinezen neen zeggen om puur politieke redenen?

ANTWOORD

op vraag nr. 511 van 30 maart 2023

van **EMMILY TALPE**

1. Vooral de Belgische sector van groenten en fruit heeft de impact gevoeld van het Russische embargo. VLAM heeft daarom, samen met deze sector, extra actief ingezet op een aantal markten waar er potentieel bleek te zijn voor onze Belgische groenten en fruit.
 - Het wegvallen van de Russische markt is grotendeels opgevangen door export binnen Europa. Ook de inspanningen van VLAM op de kernmarkten Frankrijk en Duitsland werpen hun vruchten af. Specifiek voor peren bedraagt de Franse import uit België in 2022 bijna 35.000 ton (een stijging met 28% tegenover 2014). Voor Duitsland bedraagt de import van peren in 2022 een ruime 33.000 ton, goed voor verdrievoudiging van de exportvolumes tegenover 2014. En ook voor verse groenten blijft het belang van de Franse en Duitse markt groot voor de Belgische bedrijven, met een respectievelijke eerste en derde plaats in de Belgische export van deze producten. Acties op de Franse vroegmarkten, een groentecampagne in Duitsland en heel wat andere acties (inlassingen in vakbladen, aanwezigheid op events,...) dragen hiertoe bij.
 - Naast de VLAM-inspanningen op onze kernmarkten, nam VLAM ook verder in de wereld heel wat acties om Belgische groenten en fruit in de kijker te zetten:
 - o Brazilië: sinds het najaar van 2017 is er markttoegang voor Belgische peren op de Braziliaanse markt. Binnen het kader van een Europees dossier kon VLAM, samen met de sector, onmiddellijk inspelen op deze verworven toegang via promotionele acties in Brazilië, met de nadruk op degustatieacties. De Braziliaanse import van peren uit België is sinds 2017 gestegen tot 164 ton in 2022. Dit zijn uiteraard nog kleine volumes maar het is dan ookeen zeer nieuwe markt.
 - o China: door het wegvallen van de Russische markt zette VLAM via een EU-programma extra in op de Chinese markt. De focus lag op degustatieacties van peren op het winkelpunt. Dankzij deze acties, ondersteund door de Belgische exporteurs van peren, vinden sinds 2014 Belgische peren meer en meer ingang op de Chinese markt. China importeerde in 2022 zo'n 5.000 ton peren uit België, wat ons land een aandeel oplevert van maar liefst 41%. Dit is bovendien een sterke stijging tegenover 10 jaar geleden (13%).
 - o Canada: acties op de Canadese markt zijn vooral gericht op onze verse groenten en meer bepaald op de nicheproducten. De Canadese import van verse groenten uit België is dus eerder klein (817 ton in 2022) maar desalniettemin belangrijk voor de sector omwille van de afzet van een aantal specifieke producten (witloof, spruitjes, knolselder ...).
 - o Mexico: naar aanleiding van de Belgische Economische Missie onder leiding van Prinses Astrid in 2019 werd een VLAM-actie opgezet in aanwezigheid van FAVV en de Mexicaanse counterpart, Senasica. De nodige fytosanitaire toelatingen werden dankzij dit event bekomen en sindsdien is export van peren mogelijk. In 2022 organiseerde VLAM samen met de veilingen ook een Vlaamse stand op een groente- en fruitbeurs. Door de coronacrisis kon nog geen marketingcampagne opgezet worden en is de export voorlopig nihil.
 - Hiernaast werd sinds 2022, en aangevuurd door Brexit, ook extra aandacht geschonken aan de Britse markt. De Belgische export richting het VK toont momenteel gestegen exportvolumes voor appels en peren (resp. 10.000 ton en

bijna 38.000 ton in 2022). Onze Belgische export van verse groenten richting het VK kent eveneens een licht stijgende tendens (36.700 ton in 2022).
Meer details in vraag 2, 3 en 5.

- Vanuit VLAM worden de kernmarkten Frankrijk en Duitsland bewerkt. Specifiek voor appels werden er vanuit VLAM voor de periode 2016-2018, in het kader van een EU-dossier, acties gevoerd op de Indische markt. Dit bleek in die periode zijn vruchten af te werken en ondanks ook moeilijkere jaren, lijkt er toch potentieel te zitten voor Belgische appels in India. Ook in het VK nam VLAM acties na de Brexit om die markt verder te ontwikkelen. Andere specifieke acties voor appels werden er vanuit VLAM niet uitgevoerd. Er dient ook opgemerkt te worden dat het appelareaal kleiner werd de afgelopen jaren waardoor een 1-op-1 vergelijking tegenover 2013 niet altijd even relevant is. Tevens spelen elk jaar weersomstandigheden mee bij de oogst.

Tabel 1: Belgische export van appels (in ton)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rusland	23.284	20.564	18.873	0	0	27	33	8	13	0	0
EU-27	147.241	169.599	146.766	213.462	184.652	137.567	102.604	180.936	140.443	123.549	140.055
Derde landen excl. Rusland	10.354	11.468	13.251	19.160	26.549	25.303	10.011	13.512	12.732	10.170	21.800
TOTAAL											
Duitsland	31.321	39.977	43.312	55.903	54.806	42.481	34.236	70.166	36.186	38.471	43.352
Frankrijk	40.051	52.962	41.485	52.282	52.507	42.684	18.742	33.120	18.596	21.014	18.091
Verenigd Koninkrijk	7.759	7.341	6.428	7.868	12.368	11.470	5.706	7.060	5.230	6.053	10.110
India	56	0	1.019	5.535	10.149	10.329	370	3.364	3.252	1.521	7.465
Nederland	51.598	54.627	41.794	63.434	47.344	35.235	38.711	58.433	61.561	53.757	69.258
Luxemburg	3.928	4.923	3.546	3.394	3.700	3.587	3.479	3.992	3.811	3.347	3.432
Mongolië	635	1.180	1.302	68	220	815	120	34	1.068	1.386	2.206
Spanje	4.617	4.938	3.722	4.018	6.290	3.266	1.933	4.366	2.475	1.404	2.194

Bron: Eurostat + bewerkingen VLAM

Ook voor peren zijn Frankrijk en Duitsland kernmarkten waar VLAM voortdurend aandacht aan besteedt, met voor peren extra inspanningen in het kader van Europees gefinancierde tastings in de Duitse retail. Verder werd vnl. ingezet op Brazilië en China voor onze Belgische peren. Het succes op de Duitse markt valt hierbij op. Randbemerking hier is dat het Vlaamse perenareaal gestegen is.

Tabel 2: Belgische export van peren (in ton)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rusland	118.746	90.611	76.572	464	145	43	126	200	89	89	267
EU-27	120.625	108.816	181.215	250.678	261.698	250.400	229.172	254.711	261.245	307.293	287.438
Derde landen excl. Rusland	42.085	45.813	70.842	55.411	63.848	59.118	60.266	58.166	49.092	51.139	49.959
TOTAAL											
Frankrijk	23.878	26.808	32.501	31.722	38.983	37.368	36.487	44.178	43.691	43.141	38.899
Verenigd Koninkrijk	27.336	24.238	32.132	29.889	35.869	34.093	38.163	42.930	36.595	40.450	37.866
Duitsland	6.195	5.951	9.410	11.729	14.052	16.937	17.694	28.748	26.058	33.492	37.609
China	360	447	1.547	1.858	2.272	3.444	3.324	2.718	1.408	485	1.194
Brazilië	0	0	0	0	0	36	245	268	185	145	188
Nederland	42.365	33.781	49.550	52.625	47.270	47.166	45.162	41.055	54.898	71.867	64.020
Estland	1.337	957	2.393	1.748	12.436	25.857	34.554	43.655	42.624	44.883	37.493
Spanje	15.268	12.729	17.531	24.690	40.882	22.515	18.312	27.795	24.543	38.995	33.782
Polen	5.805	5.398	8.911	8.082	13.145	12.826	8.423	8.464	13.080	16.172	18.943
Italië	1.378	1.283	2.444	2.582	3.675	2.043	758	5.175	8.381	9.589	18.003
Litouwen	6.883	4.090	17.628	34.895	21.392	27.502	23.201	20.007	16.732	24.371	16.885

Bron: Eurostat + bewerkingen VLAM

3. Ook de export van varkensvlees heeft sterk te lijden gehad onder het Russische embargo, dat er de facto al sinds begin 2014 gekomen is, en bovendien geldt voor de gehele EU. Prospectie is los van de embargo's een permanente opdracht van het Belgian Meat Office van VLAM. De zoektocht naar alternatieve markten heeft geleid tot een uiteenlopende waaier van acties de laatste 8 jaren. Het exportvolume herstelde zich vrij snel, maar de aard van de Russische markt, een grote afnemer van vetten en trimmings, is dermate uniek, dat een aantal delen nog steeds minder goed kunnen worden vermarkt.

Buiten Europa werden acties gericht naar markten waar een groeipotentieel bestond: China, Hongkong, de Filippijnen, Zuid-Korea, Vietnam, Japan, Singapore/Maleisië, Ivoorkust, Ghana, Zuid-Afrika, de VAE, Canada en India. In de periode 2014-2018 groeide China uit tot België's belangrijkste afzetmarkt in volume, Zuid-Korea in waarde. De AVP-uitbraak in 2018 deed deze markten echter sluiten. De acties werden opnieuw geheroriënteerd richting de markten die nog open waren, zoals Vietnam, landen in West-Afrika, en naarmate de markten zich heropenden, inmiddels in volle coronatijd, in deze heropende landen (i.e. Filippijnen, Zuid-Afrika, Singapore, Zuid-Korea, Japan, India ...).

Tabel 3: Belgische uitvoer van vers en bevroren varkensvlees naar doellanden buiten de EU (ton productgewicht, incl. eetbare bijproducten, excl. vleeswaren)

Exportbestemming	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
UNITED KINGDOM	54.718	34.279	33.712	31.769	34.972	31.285	26.188	27.863	29.016
CHINA	2.188	17.473	33.366	27.839	17.605	202	739	423	269
HONG KONG	15.890	12.811	11.491	10.668	8.089	9.844	11.203	3.666	1.721
PHILIPPINES	9.219	11.306	13.636	12.577	9.605	1.283	1.799	17.279	8.204
SOUTH KOREA	12.897	9.745	9.842	9.420	8.090	-	46	1.926	6.827
COTE D'IVOIRE	749	3.292	1.794	2.253	3.439	7.380	10.112	12.361	10.804
RUSSIA	39.414	-	-	-	26	-	-	-	-
VIETNAM	344	1.489	1.257	550	2.316	7.128	7.271	5.881	3.194
GHANA	556	1.204	529	715	980	1.436	2.171	3.765	3.550
MALAYSIA	1.089	746	1.921	1.092	1.829	123	1.220	2.984	2.326
SOUTH AFRICA	2.071	1.934	1.105	1.323	695	171	360	542	1.446
SINGAPORE	290	918	663	481	209	-	841	492	241
JAPAN	867	502	539	621	556	31	332	88	410
INDIA	-	139	228	276	313	301	298	487	492
other 3rd countries	19.672	32.298	24.859	20.749	15.828	12.987	15.318	19.117	19.841

Bron: Eurostat + bewerkingen VLAM

4. a) Naargelang de Afrikaanse markt is er een andere vraag. Afrikaanse markten waar de koopkracht van de bevolking lager ligt, vragen bv. de goedkopere Belgische soepkip, terwijl in een markt als Zuid-Afrika, met een ontwikkelde foodservicemarkt, de aardappelbereidingen het dan weer zeer goed doen.
- b) Binnen de korf van VLAM-producten worden de grootste volumes richting het Afrikaanse continent gerealiseerd voor aardappelen (en dan specifiek de aardappelbereidingen), zuivelproducten (vnl. magere melkpoeder, witte melk en zuivelbereidingen), kippenvlees, varkensvlees, verse groenten (en dan vnl. uien en wortelen) en rundsvlees.

Tabel 4 geeft het overzicht van de belangrijkste markten per hierboven genoemd product en dit voor de laatste 5 jaar. Hieruit blijkt dat de belangrijkste Afrikaanse markten in het algemeen Ivoorkust, Marokko en Ghana zijn. Voor specifieke producten zijn ook Algerije, Zuid-Afrika en Congo DR belangrijke afzetmarkten.

Tabel 4: Belgische export van de voornaamste VLAM-producten naar de belangrijkste Afrikaanse markten (in ton)

		2018	2019	2020	2021	2022
AARDAPPELEN	Zuid-Afrika	20.263	19.168	14.364	23.679	22.892
	Libië	3.507	13.956	8.659	14.774	12.604
	Marokko	8.343	11.639	9.234	13.393	9.634
	Ivoorkust	4.627	2.377	6.949	5.823	7.132
	Senegal	4.745	6.764	7.310	7.477	5.954
	Egypte	3.112	3.644	2.968	6.407	5.001
	Nigeria	2.891	4.235	3.715	4.886	4.665
	Tunesië	1.808	2.096	1.116	2.323	4.516
	Congo, DR	1.295	1.627	1.534	1.924	4.476
	Benin	2.106	1.250	2.104	3.362	3.558
	Mauritanië	800	1.069	591	704	2.600
	Mauritius	1.516	1.400	1.868	2.036	2.477
	Gabon	1.355	2.409	2.282	2.964	2.208
	Kaapverdië	1.711	1.861	1.456	2.249	1.965
	Angola	1.709	1.728	927	1.438	1.777
	Ghana	941	674	1.281	2.040	1.385
	Guinea	1.188	868	1.265	1.353	1.245
	Congo	1.343	2.490	2.305	2.362	1.206
	Togo	1.927	851	1.258	1.494	1.160
	Overige	6.152	6.969	7.507	6.759	6.511
	TOTAALAFRIKA	71.338	87.074	78.695	107.446	102.966
ZUIVEL- PRODUCTEN	Algerije	40.937	27.586	52.090	26.430	27.675
	Nigeria	10.766	14.693	13.321	8.654	10.297
	Marokko	2.556	3.481	3.097	3.829	7.648
	Ghana	3.917	5.195	3.767	6.388	6.775
	Senegal	1.277	2.382	9.328	10.535	5.313
	Mauritanië	5.950	5.908	7.030	6.170	5.307
	Egypte	6.997	6.152	6.050	3.433	3.670
	Guinea	2.604	2.616	2.778	2.926	2.686
	Zuid-Afrika	2.275	3.854	6.051	3.439	2.449
	Kaapverdië	1.878	1.740	2.462	2.679	2.384
	Soedan	1.307	1.596	3.495	2.315	2.054
	Ivoorkust	1.483	1.271	2.267	2.206	1.889
	Kameroen	2.168	1.611	2.010	1.989	1.711
	Gambia	460	349	667	2.494	1.701
	Libië	2.427	5.634	1.862	4.850	1.574
	Rwanda	1.247	1.013	1.790	1.389	1.365
	Niger	844	1.381	1.071	1.471	1.262
	Congo, DR	803	1.176	834	867	1.212
	Tunesië	10.416	6.966	1.406	524	1.089
	Overige	8.535	6.810	12.097	11.293	9.421
	TOTAALAFRIKA	108.848	101.415	133.473	103.881	97.480
KIPPENVLEES INCL SLACHTAFVAL	Ghana	54.712	30.596	36.619	35.168	24.194
	Congo, DR	18.017	16.965	16.597	24.110	19.982
	Congo	5.906	6.278	6.555	5.859	5.617
	Gabon	3.584	1.913	3.751	4.279	3.517
	Zambia	1.922	731	674	1.247	2.459
	Angola	1.108	481	1.135	2.895	1.498
	Mozambique	270	547	1.036	2.372	1.221
	Togo	1.364	1.356	850	1.157	1.122
	Overige	13.223	11.290	8.873	9.337	5.105
	TOTAALAFRIKA	100.107	70.158	76.090	86.422	64.715
VARKENSVLEES INCL SLACHTAFVAL	Ivoorkust	3.439	7.380	10.112	12.361	10.804
	Ghana	980	1.436	2.171	3.765	3.550
	Congo	1.134	2.868	3.803	3.996	3.323
	Angola	926	812	813	1.271	2.600
	Congo, DR	1.723	1.169	1.761	3.183	2.306
	Zuid-Afrika	695	171	360	542	1.446
	Marokko	0	0	0	217	1.067
	Overige	3.005	2.601	3.058	2.019	2.526
	TOTAALAFRIKA	11.901	16.437	22.076	27.353	27.622
RUNDVLEES INCL SLACHTAFVAL	Ghana	6.228	2.535	3.972	6.354	5.738
	Ivoorkust	5.109	4.202	4.285	4.923	5.499
	Overige	2.319	1.426	2.074	2.238	2.213
	TOTAALAFRIKA	13.656	8.164	10.331	13.515	13.450
VERSE GROENTEN	Ivoorkust	6.990	4.963	8.380	7.539	19.259
	Senegal	2.515	10.851	8.821	2.340	1.757
	Overige	3.314	3.250	5.398	3.631	1.342
	TOTAALAFRIKA	12.819	19.065	22.600	13.510	22.357

Bron: Eurostat + bewerkingen VLAM

5. a) In de landen China en Taiwan wordt slechts beperkte promotie gevoerd. Nog voor AVP uitbrak, werd een Europees gefinancierde promotiecampagne goedgekeurd, dat onder meer China viseert. Heel wat actieve promotieacties zijn om evidente redenen niet kunnen doorgaan, maar achter de schermen houdt VLAM de vinger aan de pols. Zo worden de communicatiekanalen richting importeurs onderhouden (bv. WeChat). Acties later dit jaar en in volgende jaren worden voorbereid zodat, mocht het van toepassing zijn, er snel kan geschakeld worden. De voorbereidingstijd van pakweg een handelsbeurs, neemt immers meerdere maanden in beslag.

Wel werden er de voorbije jaren een aantal acties gedaan ter ondersteuning van de heropening van deze markten. Het meest in het oog springende waren de deelneming aan de laatste handelsmissie naar China (met een seminarie rond bioveiligheid i.s.m. de lokale federatie) en de virtuele actie (in coronatijden) naar de diplomatieke posten in Brussel. Zo blijft dit dossier onder de aandacht bij alle betrokken overheden.

VLAM is ook actief betrokken in de taskforce samen met de sectorfederaties, Buitenlandse Zaken en het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen. VLAM heeft excellente marktkennis en houdt nauw contact met onze lokale posten, en zodoende is er informatie-uitwisseling richting de achterban en de overheden. Het is van groot belang dat de sector, wanneer de markt opent, klaar is om effectief te kunnen exporteren.

- b) De Chinese overheid geeft ondertussen aan bereid te zijn opnieuw te praten. Het is zelfs zo dat de Chinese ambassadeur op bedrijfsbezoek is geweest bij een Vlaamse vleesverwerkend bedrijf op 18 april jl.. Het is nog niet duidelijk wanneer deze gesprekken tot effectieve markttoegang zullen leiden, maar de vergelijking met andere landen leert dat die toegang er uiteindelijk wel zal komen.

In Taiwan lijkt het dossier niet meer te bewegen, ondanks positieve risicoanalyse.